

FLUKTUATIONERNA I DEN
INTERNATIONELLA EKONOMIN,
MIGRATIONEN, KONFLIKTERNA
OCH KLIMATFÖRÄNDRINGEN
PÅVERKAR BÅDE FINLAND OCH
UTVECKLINGSLÄNDERNA.
EN KORT LÄROKURS
I GLOBAL MATEMATIK
ÄR TILL NYTTA PÅ ARKADIABACKEN.

GLOBAL MATEMATIK:

**NÄR VI GER
FÅR VI MER**

HEJ, RIKSDAGSKANDIDAT!

Är du bra på global matematik? De största problemen i Finland har internationella rötter, och därför måste också lösningarna vara internationella. Till exempel den ekonomiska krisen ställer inte bara sysselsättningen på hårda prov utan undergräver också stabiliteten i vår offentliga ekonomi. Under den snart avslutade valperioden har vi dessutom fått känna på världsomfattande mat- och energikriser.

Utvecklingsländerna drabbas särskilt hårt av kriserna. Den globala recessionen och matkrisen fick på tre år antalet hungrande att växa med 150 miljoner. I år hoppas vi att antalet undernärda på nytt ska sjunka under en miljard.

Lyckligtvis finns det lösningar på de gemensamma problemen där Finlands och utvecklingsländernas intressen sammanfaller. Inom den globala matematiken kan det att vi delar med oss vara till glädje för alla. Genom en aktiv ekonomi- och utvecklingspolitik ska vi få den gemensamma kakan att växa. ◀

FINLANDS AKTUELLA PROBLEM OCH LÖSNINGAR

Underskottet i den offentliga ekonomin

Att beskatta finansmarknaden och tygla det internationella skattefusket skulle minska underskottet i den offentliga ekonomin, skapa stabilitet och öka öppenheten.

Sysselsättningen

Sysselsättningssituationen i Finland skärps ytterligare av den internationella konkurrensen. Att förbättra normerna för arbete, beskattning och miljöhänsyn i de områden i utvecklingsländerna som sysslar med lågprisproduktion samt att skapa klarhet i företagens ansvar skulle göra konkurrensen mer rättvis.

Tryggheten

Fattigdom och klimatförändring ger näring åt konflikter, terrorism, epidemier samt produktion av droger. Att minska fattigdomen är bra säkerhetspolitik.

Invandringen

Den mest hållbara metoden att minska landsflykten är att ingripa i dess orsaker i de utsattas hemland. Finland måste öka utvecklingssamarbetet och förbättra dess genomslagskraft. Dessutom behövs en mänsklig flyktingpolitik.

Klimatet

Klimatförändringen förändrar vår vardag, både här hos oss i Finland och hos människorna i de fattigaste länderna. För att vi ska klara av följderna måste utsläppen hållas i styr överallt i världen – isynnerhet i industriländerna.

SKATTEINTÄKTER FÖR FINLAND OCH DE FATTIGASTE LÄNDERNA

UNDER DEN KOMMANDE VALPERIODEN MÅSTE VÅRT ÅLDRANDE OCH SKULDSATTA LAND SE FRAM MOT HÖJDA SKATTER. ETT SÄTT ATT MINSKA BEHOVET ATT HÖJA SKATTERNA ÄR ATT STÄVJA SKATTEFUSKET OCH BESKATTA FINANSMARKNADEN, SÄRSKILT DE FÖRDÄRVBRINGANDE SPEKULATIONERNA.

Den övervägande delen av skatteintäkterna kommer från beskattningen av löneinkomster, produktion och annan produktiv verksamhet. I ett hållbara skattesystem skulle det agerande som är skadligt för välfärden och utvecklingen beskattas, till exempel nedsmutsning och valutaspekulationer. Beskattningen har dessutom stannat kvar på nationalstatsnivå samtidigt som många aktuella problem är gränsöverskridande.

Att stoppa den internationella skatteflykten skulle vara till gagn för de flesta människor. Finland går årligen miste om minst 500 miljarder euro i kapitalsskatteintäkter enbart på grund av privatpersoners internationella skattesmitning. Företagens skatteflykt har ännu mycket större dimensioner.

HEJDA SKATTEFLYKTEN

På grund av skatteflykten förlorar utvecklingsländerna varje år skatte-

intäkter som är en och en halv gång större än det utvecklingsbistånd de får. Förlusterna beror till övervägande del på storföretagens skatteflykt som möjliggörs av skatteparadisen. Samtidigt förvrängs konkurrensen företagen emellan.

Sedan den ekonomiska krisens utbrott har skatteparadisen varit på tapeten i många omgångar. G20-gruppen, som omfattar de ledande industriländerna och tillväxtekonomierna, kungjorde i april 2009 att den skulle stoppa banksekretessen och hjälpa utvecklingsländerna att dra nytta av "den nya eran av skattesamarbete".

Många industriländer – bland dem Finland – har sedermera ingått bilaterala avtal med skatteparadisen om utbyte av information. Skatteflykten minskas dock inte nämnvärt av avtalen eftersom informationsutbytet i praktiken fortfarande är obetydligt: för att få ut information från ett skatteparadis krävs bland annat

SVÅRT FÖR UTVECKLINGS-LÄNDERNA ATT INGRIPA I SKATTEARRANGEMANGEN

I många utvecklingsländer betalar de utländska storföretagen knappast alls någon skatt. Till exempel i Moçambique ägs aluminiumsmältverket Mozal gemensamt av ett brittiskt, japanskt och sydafrikanskt företag och betalar bara en procent i skatt på sin totala försäljning. Några företagsskatter, export- och importtullar eller mervärdesskatter betalar företaget inte.

För staten medför detta årliga förluster på 120 miljarder dollar, vilket motsvarar 12 procent av statens intäkter. Totalt svarar skatteintäkterna i Moçambique inte för mer än 15 procent av samhällsekonomin, medan motsvarande siffra i Finland är 43.

en noga specificerad misstanke om skatteflykt.

DEN OLAGLIGA KAPITALFLYKT SOM SKATTEPARADISEN MÖJLIGGÖR: 680–800 MILJARDER EURO

SKATTEPARADISEN TAR MER AV UTVECKLINGS-LÄNDERNA ÄN BISTÅNDET GER

U-HJÄLPEN: 80 MILJARDER EURO

SIFFRORNA ÄR FRÅN ÅR 2006

Av alla utvecklingsländer var det bara Indien som före september 2010 hade lyckats underhandla sig till motsvarande avtal.

EFFEKTIVA VERKTYG

Ett automatiskt skatterelaterat utbyte av information mellan olika stater skulle vara effektivt. Det är dessutom möjligt. Tack vare EU:s spardirektiv har myndigheterna redan nu tillgång till data om privatpersoners ränteinkomster och informationen löper automatiskt myndigheterna emellan.

För att göra de internationella penningströmmarna mer transparenta borde storföretagen förmås att publicera sin **landsspecifika bokföring**. Internt har företagen visserligen ofta sin bokföring uppdelad landsvis, men bara koncernbokslutet publiceras.

Den skadliga skattepraxisen i EU:s medlemsländer måste begränsas. För att nämna några, kunde Luxemburg och Londons finanscentrum City vara bra platser för en start, och av de associerade områdena till exempel Jersey.

BESKATTA FINANSMARKNADEN

Redan en extremt låg finansmarknadsskatt skulle avkasta hundratals miljarder euro. Intäkterna kunde användas till att bevara välfärdstjänsterna i Finland och de andra länder som tar ut en sådan skatt – och t.ex.

till att bekosta klimatåtgärderna i utvecklingsländerna.

Skatten skulle också förebygga nya ekonomiska kriser. Ekonomikrisen har gjort den internationella finansmarknadsskatten populärare än någonsin. Bland förespråkarna kan nämnas Tysklands förbundskansler Angela Merkel och Frankrikes president Nicholas Sarkozy.

Finansmarknadsskatten skulle påföras aktie-, valuta- och derivathandeln. Att införa den vore tekniskt enkelt: alla transaktioner sker numera via digitala system och skatten skulle alltid tas ut i systemet i samma stund som ett köp och en försäljning sker. Skatten behöver inte vara världsomfattande utan kunde införas enbart inom EU. Till exempel London har behållit sin status som finanscentrum trots att där

redan i långa tider har tagits ut en 0,5 procents stämpelskatt på affärer.

Den skatt som oftast har varit på tapeten är 0,05 procent. Enbart i Europa skulle den kunna inbringa 250 miljarder euro per år, i hela världen 600 miljarder årligen. Den höga avkastningen beror på att finansmarknaden är så enorm.

Tack vare skatten skulle de spekulationer i korttidshandel som gör ekonomin labil bli mindre lönsamma, eftersom vinstmarginalerna i allmänhet är små. På en vanlig aktiesparares placeringar skulle den här skatten däremot ha en så gott som obefintlig effekt. Detsamma gäller t.ex. våra finländska pensionsförsäkringsbolag: en skatt på några promille har ingen betydelse för en långsiktig placeringsverksamhet. ◀

FINLANDS REGERING OCH RIKSDAG MÅSTE:

- ▶ stävja det internationella skattefusket genom att förespråka multilaterala avtal som dels leder till ett automatiskt utbyte av skatteuppgifter mellan olika stater, dels ökar transparensen i företagens bokföring.
- ▶ inom EU agera för införandet av en finansmarknadsskatt.

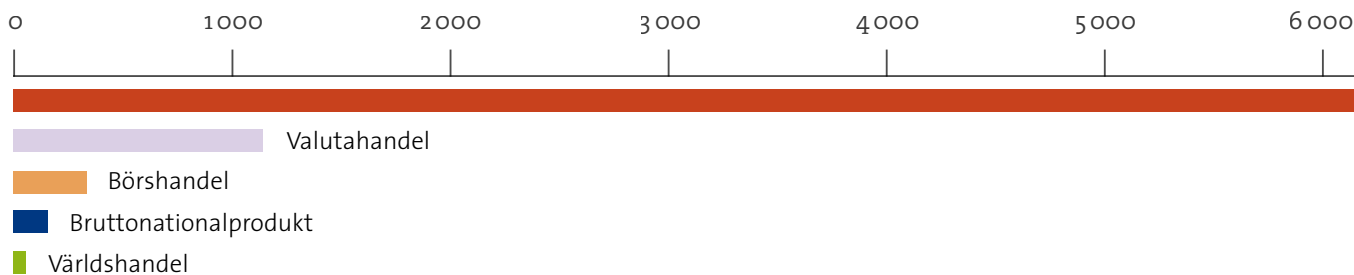
0,05%

EN PYTTELITEN FINANSMARKNADSSKATT SKULLE ENBART
I EUROPA AVKASTA HUNDRATALS MILJARDER EURO.
DET HÄR ÄR INGET KOMMATERINGSFEL: VÄND SIDAN SÅ VET DU VARFÖR.

FINANSEKONOMI KONTRA REALEKONOMI

EN MILJARD DOLLAR PER DAG

SIFFRORNA ÄR MEDELVÄRDEN FRÅN ÅR 2007

Utvecklingsbiståndet kan inte visas här: de dagliga 0,3 miljarder dollar som går till utvecklingsamarbete skulle nämligen inte synas utan förstoringsglas.

FINANSEKONOMI

Derivat

Till exempel futurer och optioner är överenskommelser om framtida försäljning av värdepapper eller valuta till avtalat pris.

Valutahandel

Handel med valutor.

Börshandel

Traditionell handel med aktier via de officiella börserna.

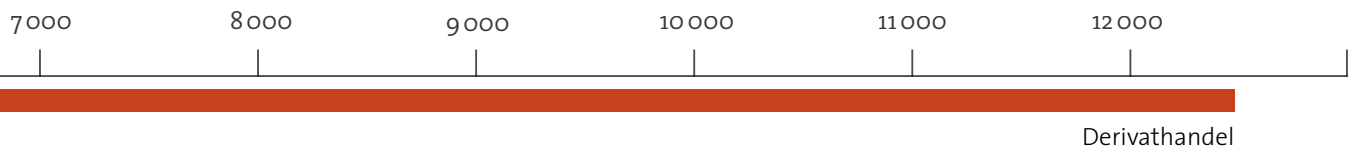
REALEKONOMI

Bruttonationalprodukt

Med bruttonationalprodukt (BNP) avses det sammanlagda värdet av producerade varor och tjänster.

Världshandel

Export av varor och tjänster.
En del av bruttonationalprodukten.

**DE STORA INTÄKTER
SOM FINANSMARKNADSSKATTEN GER
BEROR PÅ
ATT FINANSEKONOMIN ÄR SÅ ENORM.**

ARBETE OCH UTKOMST

SYSSELSÄTTNINGSLÄGET I FINLAND PÅVERKAS AV HUR PRODUKTIONSKOSTNADERNA FÖRÄNDRAS ANNANSTANS I VÄRLDEN. "SWEATSHOPS" GAGNAR INGEN.

Det är till fördel både för Finlands och för utvecklingsländernas välmående om arbetsförhållandena, lönerna, beskattningen och miljönormerna i områdena med lågprisproduktion förbättras. De varor som säljs i Finland tillverkas inte ens alltid i vanliga fabriker. Till exempel plaggmärkta "Made in China" har kanske setts i fångelser och arbetsläger.

Genom sin policy för företagsansvar kan en stat påverka produktionsmönstren: via stöd och subventioner, lagar, internationella avtal samt offentlig upphandling. I en färsk rapport från arbets- och näringsministeriet framhålls dock att Finlands policy för företagsansvar är splittrad.

Konsumenterna i Finland är alltmer intresserade av produkternas ursprung. Drygt åtta av tio (84 %) tycker det är viktigt att offentliga medel inte används till att köpa varor som producerats med barnarbetskraft eller genom kränkning av arbetskraftens rättigheter (Taloustutkimus

2008a). Efterfrågan i Finland på rättvis handel-produkterna har stadigt vuxit med 55–60 procent per år. Politiken måste korrespondera mot denna attitydförändring.

STATEN HAR TRE VERKTYG

Storföretagen kan avkrävas rapporter om sitt sociala ansvar, vilket redan är fallet i många andra länder i Europa. I rapporterna ska företagen utvärdera vilka effekter deras kärnverksamhet har på arbetstagarna, på de mänskliga rättigheterna, på miljön och på den omgivande ekonomin.

Den offentliga upphandlingen är etiskt relevant, eftersom den svarar för 15 procent av hela Finlands bruttonationalprodukt. Importen från utvecklingsländerna ökar snabbt. Staten och kommunerna måste i sina anbudsförfaranden inkludera sociala kriterier och miljöhänsyn – till och med upphandlingslagen möjliggör detta.

EXEMPEL PÅ FÖRETAGSANSVAR

En stor del av locken till våra gatu-brunnar importeras till Finland från indiska gjuterier som nästan undantagslöst nonchalerar arbetstagarnas rättigheter. Ett positivt undantag är företaget Helsingfors Vatten Ab som sedan år 2008 har krävt samhällsansvar av gjuterierna.

Många av de plagg som säljs i Finland tillverkas av människor vars lön inte går att leva på. Till exempel Stockmann, Seppälä, Lindex, Halonen, Moda, Top-Sport och Halti importerar eller tillverkar merparten av plaggen de säljer i länder där arbetstagarnas rättigheter ignoreras. Under de senaste åren har importen från riskländerna i Asien ökat.

De metaller Nokia använder har gett näring åt en rad inbördeskrig och underleverantörerna har nonchalerat arbetstagarnas rättigheter. Det datakommunikationssystem som Nokia Siemens Networks sålt till Iran har ökat regeringens möjligheter att övervaka den politiska oppositionen. Men Nokia har också gjort framsteg: bland annat för sina egna fabriker tar företaget fram en modell för löner som går att leva på.

KONSUMENTERNAS KÖPBESLUT RÄCKER INTE TILL FÖR ATT SÄKRA EN ETISK PRODUKTION.

Delegationen för samhälls- och företagsansvar, som verkar inom arbets- och näringsministeriet, måste få ett stabilare verksamhetskoncept och mer resurser för att den i enlighet med sitt mandat ska kunna följa de finländska företagens ansvarsskyldighet både i Finland och utomlands samt ge utlåtanden om dem.

FÖRETAGENS ANSVAR MÅSTE TYDLIGGÖRAS

När det gäller att utveckla de internationella avtalen utför FN:s resurscenter för företagande och mänskliga rättigheter ett betydelsefullt arbete. Centret framhöll år 2008 att affärlivet har skyldighet att respektera de mänskliga rättigheterna. Ansvaret för att detta genomförs skulle även framöver ligga hos staterna, men företagen måste försäkra sig om att de inte medverkar till kränkningar av dessa rättigheter.

I praktiken måste företagen till exempel regelbundet utvärdera vilka effekter deras verksamhet har på de mänskliga rättigheterna. De finländska företag som satt sig in i förslaget har ansett det vara ett steg i rätt riktning.

Att tydliggöra ansvarsskyldigheterna är till nytta även för företagen. De finländska företagen vinner på att deras konkurrenter inte heller kan sätta sig över normerna. Därför lönar det sig för Finland att stödja arbetet på att sammanställa och driva igenom mer bindande internationella regler för företagsansvar. ◀

REGLER FÖR JORDBRUKSHANDELN

Mycket viktig för sysselsättningen i utvecklingsländerna är också jordbruksproduktionen, som ger 60–70 procent av befolkningen dess levebröd. Utvecklingsländernas rätt att skydda sina småbrukare bör därför utvidgas i de internationella handelsavtalen.

Att avskaffa de europeiska exportsubventionerna är också viktigt eftersom de leder till dumpning till utvecklingsländerna. Hela 69 procent av finländarna understödjer tanken att stöden till jordbruket i industriländerna måste omformas så att producenterna i utvecklingsländerna lättare kan få ut sina jordbruksprodukter på marknaden (Taloustutkimus 2008a).

FINLANDS REGERING OCH RIKSDAG MÅSTE:

- ▶ göra upp en strategi för företagsansvar och ett konkret åtgärdsprogram för att genomföra strategin
- ▶ avstå från att med skattemedel köpa produkter vid vars tillverkning arbetstagarnas rättigheter kränkts eller naturen förstörts.

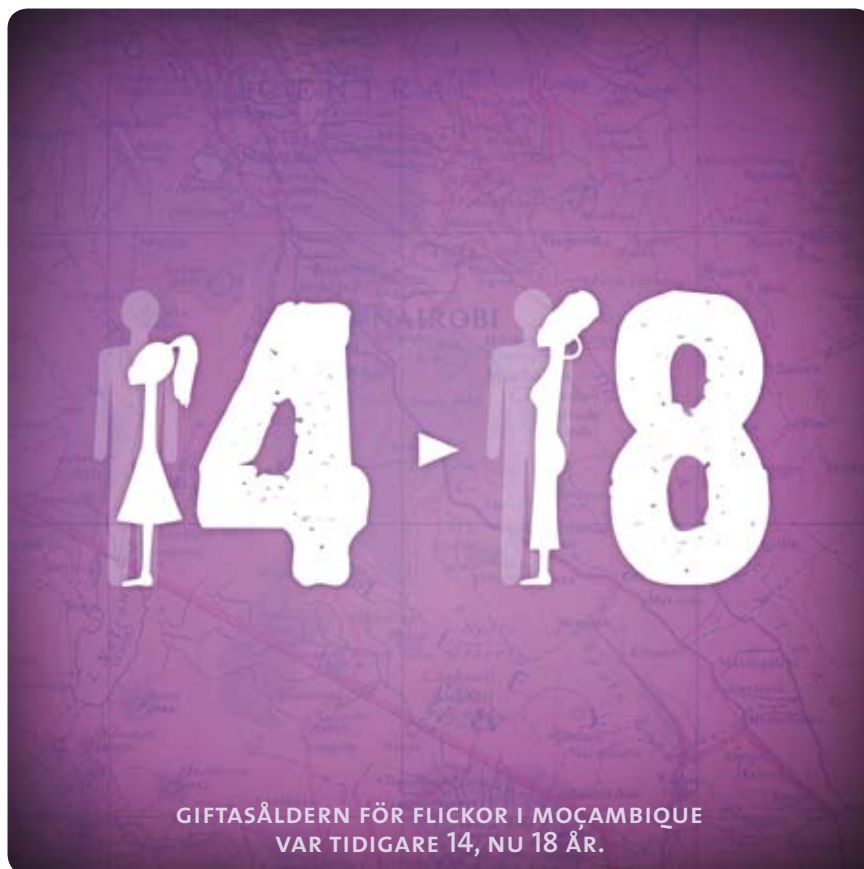
UTVECKLINGSSAMARBETE ÄR EN INVESTERING I TRYGGHET

MYCKET HAR ÅSTADKOMMITS GENOM UTVECKLINGSSAMARBETE.
DET ÄR EN AV DE BÄSTA INVESTERINGARNA I INTERNATIONELL STABILITET.

Finländarnas kärlek till sina medmänniskor känner inga gränser. En överlägsen majoritet, 80 procent, anser att utvecklingssamarbetet även under de nuvarande ekonomiskt svåra tiderna är synnerligen eller ganska viktigt (Taloustutkimus 2010).

Utvecklingssamarbete är dessutom en meningsfull sysselsättning. Det förbättrar tryggheten, eftersom fattigdom ger näring åt väpnade konflikter, terrorism, drogproduktion och epidemier. Genom utvecklingssamarbete är det möjligt att minska den okontrollerade migration som beror på konflikter, miljöförstörelse och fattigdom.

Finlands anslag för utvecklingssamarbete har under åren 2007–2010 ökat med 220 miljoner euro. Biståndsbudgeten för 2011 är enligt regeringens förslag 1 074 miljoner euro, med vilka man eftersträvar en 0,58 procents andel av bruttonationalprodukten. Att nå upp till den i FN avtalade nivån på 0,7 procent av BNP är möjligt under nästa mandatperiod.

SAMARBETE GER RESULTAT

Hjälpen fungerar. Till exempel barnadödligheten i de fattiga länderna har sedan 60-talet halverats och antalet barn som inte får gå i skola har minskat från hälften till mindre än en fjärdedel.

Det har publicerats hundratals undersökningar om utvecklingssamarbetets effekter på den ekonomiska tillväxten. I merparten av dem konstateras att biståndet har ökat tillväxten. Till exempel den studie av år 2009 som utförts av Widerinstitutet – som lyder under FN och har sitt säte i Helsingfors – visar att biståndet på lång sikt har en positiv och statistiskt signifikant effekt på tillväxten.

Genom utvecklingssamarbete konsolideras en bra förvaltning. Till exempel i Rwanda har man mellan åren 1998 och 2006 förbättrat skatteförvaltningen och lyckats fyrdubbla den skattesumma som tagits ut.

Småföretagarverksamheten får stöd av många slag. Kvinnobanken i Kyrkans Utlandshjälps regi har redan grundat 210 bybanker. Jord- och skogsbruksproducenternas centralförbund MTK har tillsammans med sina systerorganisationer uppmunttrat t.ex. kaffeodlarna i Uganda att själva förädla sin skörd, vilket resulterat i att odlarnas totala överskott har fördubblats.

KEPA stödjer den lokala kvinnoorganisationen i Moçambique. Efter åra-

tal av lobbande har organisationen fått igenom en familjelag tack vare vilken kvinnor har rätt till yrkesutövning och flickornas giftasålder har ökat från 14 till 18 år.

STÖRRE GENOMSLAGSKRAFT

Under biståndets historia har det också gjorts missgrepp. Valmetraktorerna som rostar på åkrarna är ett urgammalt exempel på bistånd där man inte har känt till vare sig de lokala förhållandena eller mottagarnas eget sätt att arbeta.

Genomslagskraften hos samarbetet kan ytterligare förbättras. Det viktigaste som kan göras för människorna i utvecklingsländerna är att öka inte bara deras ägande – det vill säga deras makt – utan också deras ansvar för sin egen utveckling. Att stödja människors egna strävanden är en garanti för att hjälpen inte blir som att bära vatten till brunnen eller ved till skogs. Det finns många sätt att göra rätt.

Gå in för landsspecifika sektorval:

I Finland diskuteras ofta frågan om biståndet borde inriktas på utbildning, på skogsodling eller på stöd för företagsamheten. De bästa resultaten når man i alla fall när besluten fattas land för land med lyhördhet för mottagarlandets regering och medborgare.

Undvik splittring: Sedan år 2001 har Finland försökt koncentrera sitt bilaterala utvecklingssamarbete till

NÅGRA ORD OM LANDSFLYKT

De yttersta orsakerna till landsflykt har ingenting att göra med socialtjänsterna i Finland utan med förhållandena i de länder som flyktingarna lämnar. Det är väpnade konflikter, naturkatastrofer, politisk förföljelse eller annan hetsjakt som driver människor från deras hem. Därför är en aktiv utvecklingspolitik det hållbaraste och förmånligaste sättet att minska flyktingströmmarna.

Det behövs dessutom en flyktingpolitik med mänskligt ansikte. Antalet flyktingar i Finland är egentligen mycket lågt. Även totalt sett utgör invandrarna bara 2,7 procent av befolkningen, och de flesta har kommit till Finland från grannländerna för sina studiers eller sitt arbetes skull. År 2009 var antalet flyktingar och asylbeviljade mindre än en åttondedel av alla invandrare, det vill säga 2 100 personer. Det övervägande flertalet av världens 42 miljoner flyktingar bor i utvecklingsländerna Asien, Mellanöstern och Afrika.

färre länder, bland annat för att få bättre möjligheter att utvärdera resultaten land för land. Många andra biståndsländer har samma strävan. I Finland har dock denna fokusering inte avancerat, utan antalet samarbetsländer har tvärtom ökat under 2000-talet.

FINLANDS REGERING OCH RIKSDAG MÅSTE:

- ▶ ytterligare förbättra resultaten av utvecklingsarbetet genom att i utvecklingsländerna öka människornas makt och ansvar för sitt eget framåtskridande
- ▶ öka utvecklingsbiståndet till 0,7 procent av nationalinkomsten.

Öka budgetstödet återhållsamt:

Några procent av Finlands utvecklingsbistånd styrs direkt till utvecklingsländernas egna utvecklingsplaner för att ländernas egna utvecklingsplaner ska kunna förverkligas. Syftet är att landets förvaltning ska utvecklas och utvecklingsarbetet till slut bli överflödigt. Erfarenheten visar att budgetstödet – i rätta förhållanden – dessutom ökar inte bara de lokala folkrepresentanternas utan också de vanliga människornas möjligheter att iakttä hur de offentliga medlen används. Också Finlands ambassader följer noga hur budgeterna utnyttjas.

Bestämmanderätt till de fattigaste:

Finland har förbundit sig att på alla plan i allt sitt utvecklingsarbete stödja kvinnors, barns, handikappades och ursprungsbefolkningars rättigheter. Syftet är att beakta de här grupperna, oavsett om det är hälsovården, jordbruket eller informationsområdet som ska utvecklas. Till och med utrikesministeriets egna utvärderingar ger dock vid handen att ambitionen ”på alla plan” har uppfyllts i varierande grad.

Utvecklingsarbetets effektivitet följs upp med de indikatorer som år 2005 avtalades inom OECD, organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling. Resultaten offentliggörs mot slutet av år 2011.

FÖR EN RÄTTVIS KLIMATPOLITIK

KLIMATFÖRÄNDRINGEN ÄR DET STÖRSTA HOT SOM MÄNSKLIGHETEN NÅGONSIN STÄLLTS INFÖR. NU KRÄVS KLIMATRÄTTVISA: VÅRT LAND OCH DE FÖRMÖGNA MÄNNISKORNA HAR FÖRBRUKAT MER ÄN SIN EGEN ANDEL AV ATMOSFÄREN.

Det är utvecklingsländerna som drabbas hårdast av klimatförändringens effekter. Nära ekvatorn blir skördarna allt mindre, marken allt torrare och övervämmningarna allt vanligare. I Afrika räcker en värmeökning på en enda grad för att skördarna ska minska med 10–20 procent.

På grund av de utsläpp som ackumulerats under århundradenas lopp har industriländerna det största ansvaret för att skära ner sina klimatutsläpp. Takten för nedskärningarna av Finlands utsläpp kunde regleras av en klimatlag som skulle förplikta vårt land till nedskärningar på fem procent per år.

Klimatlagen skulle enligt den nuvarande regeringens framtidsredogörelse leda till en 80 procents minskning av utsläppen före år 2050. Lagen skulle hindra ministrarna från att vältra över ansvaret på följande regeringar – och på kommande generationer. Motsvarande lag har redan trätt i kraft i Storbritannien.

Samtidigt behövs en genomgripande diskussion kring frågan huruvida en gränslös ekonomisk tillväxt överhuvudtaget är möjlig på vårt begränsade klot. Målet för politiken är i vilket fall som helst en ökning av välfärden och välmågan, inte av ekonomin. Sta-

tistikcentralens forskare har därför föreslagit att man jämsides med utvecklingen av den traditionella bruttonationalprodukten följer de välfärdsräkningar där till exempel fritidens längd och miljöns tillstånd beaktas. En bra mätare vore den indikator på äkta utveckling, GPI, som tagits fram i USA.

Även de mest välbärgade utvecklingsländerna agerar för att stävja sina utsläpp. Till exempel Kina har redan infört ett energieffektivitetsprogram som går ut på att under åren 2005–2010 minska landets utsläpp med 20 procent per BNP-enhet.

Några bindande förpliktelser till nedskärningar kan man dock inte räkna med från utvecklingsländernas sida. Under åren 1850–2000 stod till och med Kina för bara sju procent av världens koldioxidutsläpp, medan 54 procent av utsläppen under samma period kom från USA och Europa. Var tredje kines lever fortfarande på mindre än två dollar per dag.

STÖD FÖR UTVECKLINGSLÄNDERNAS KLIMATÅTGÄRDER

För att få utvecklingsländerna att gå med i utsläppstalkon har industriländerna förbundet sig att stödja deras klimatåtgärder. Under åren 2010–2012 är Finlands andel av finansie-

VARFÖR ÄR DET BRÅTTOM MED KLIMATÅTGÄRDERNA?

- ▶ Att hindra en förändring är billigare än att låta den ske. National-ekonomen och forskaren Nicholas Stern bedömde år 2006 i sin uppmärksammade rapport att en begränsning av utsläppen kostar cirka en procent av de globala intäkterna men att en anpassning skulle komma att kosta 5–10 procent.
- ▶ Den okontrollerade migrationen ökar när miljökatastroferna tvingar människor att lämna sina hem.
- ▶ Vår planet tål inte den nuvarande konsumtionsnivån. Om alla konsumerade lika mycket som finländarna, skulle det för att upprätthålla konsumtionen krävas alla naturtillgångar från tre jordklot.
- ▶ Den internationella säkerheten sviktar allteftersom konflikterna kring naturresurserna blir allt vanligare. En välkänd och omstridd studie har rentav gett exakta siffror: man beräknade att temperaturökningen på en grad i Afrika under åren 1981–2002 hade ökat antalet inbördeskrig som inletts samma år med 4,5 procent.

ringslöftena 110 miljoner euro. Före år 2020 är det meningen att det världsomfattande stödet ska ha tiodubb-lats.

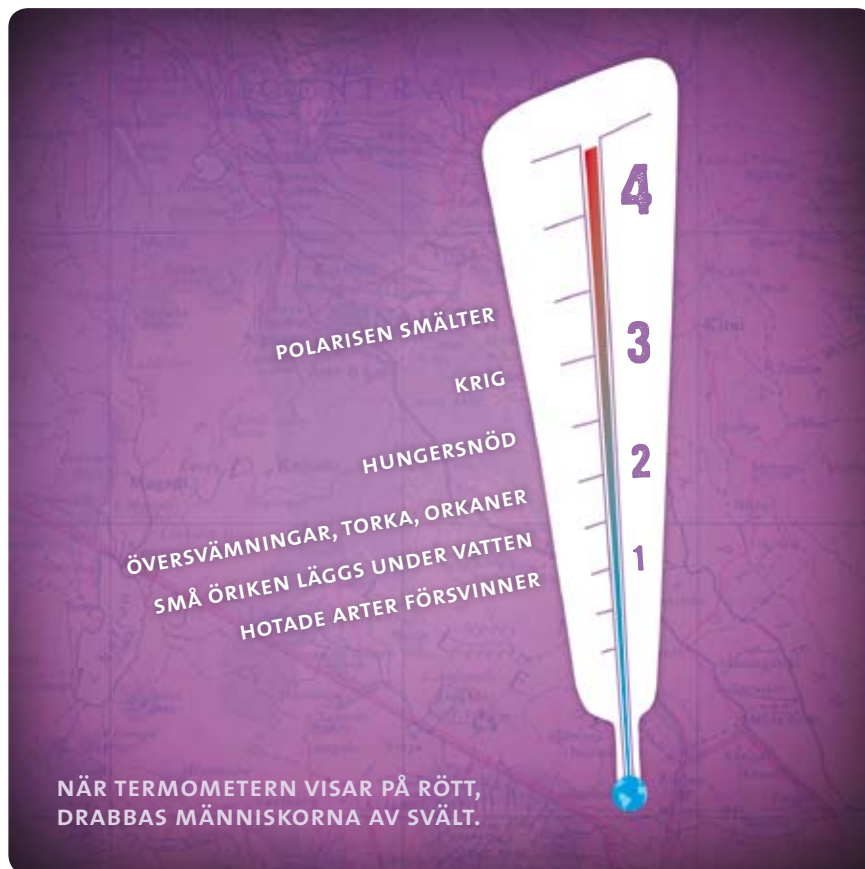
Klimatpengarna kan inte tas från utvecklingssamarbetet. Behovet av fattigdomsminskande utvecklings-samarbete har inte minskat. Att bryta utvecklingslöftena skulle ytterligare försämra den internationella förhandlingsatmosfären.

Många av principerna för ett bra utvecklingssamarbete gäller också för klimatfinansieringen. Anpassningsstödet ska framför allt öronmärkas för de fattigaste länderna. På landsnivå ska man helst inrikta hjälpen på att genomföra ländernas egna klimatprogram – tiotals utvecklingsländer håller redan på att ta fram sådana program. Finland ska i första hand driva kanaliseringen av den multilaterala klimatfinansieringen via FN.

BIOBRÄNSLENA KAN LEDA UR ASKAN I ELDEN

Inom Europeiska unionen har man beslutat att före år 2020 höja andelen biodiesel och biobensin till 10 procent av trafikbränslena. I ljuset av nya fakta är dock målet inte rationellt.

Studier visar nämligen att klimatutsläppen orsakade av biobränslen som producerats av odlade växter i allmänhet är större än de utsläpp som härrör från fossila bränslen, då hela produktionskedjan med början från förändringarna i markanvändningen beaktas. De biobränslen som bygger på odlade växter stjälar dessutom resurser från matproduktionen och ökar prisfluktuationerna på livsmedelsmarknaden.

FINLANDS REGERING OCH RIKSDAG MÅSTE:

- ▶ arbeta för klimaträttvisa: kontinuerligt skära ner utsläppen i Finland med fem procent per år samt öronmärka pengar som stöd för klimatåtgärderna i utvecklingsländerna
- ▶ eliminera det offentliga stödet till odlade biobränslen för fordon.

FOKUSERA PÅ MULTILATERALISM INOM UTRIKESPOLITIKEN

SMÅ GRUPPER AV LÄNDER RÄCKER INTE TILL FÖR ATT STÄNGA NÅGRA SKATTEPARADIS ELLER FÖR ATT HÅLLBART MINSKA LANDSFLYKT, EPIDEMIER ELLER KLIMATFÖRÄNDRING – DET LYCKAS INTE ENS FÖR DE RIKASTE OCH VÄXANDE EKONOMIERNAS G20.

Under detta årtusende har inte ett enda betydelsefullt multilateralt avtal kommit till stånd: de sista bindande klimat-, fattigdoms-, handels- och kärnva-penavtalen är från 1990-talet.

Den politik som bygger på gemensamt överenskomna, världsomfattande regler är nu i en kris. Samtidigt har världen ett trängande behov av multilateralism. Globaliseringen fördjupas och det blir allt viktigare med ett globalt styre.

Det är inte bara fråga om en kris i FN. Även världshandelsorganisationen WTO:s förhandlingar stannar på stället och handelssystemet splittras i olika intressesfärer. EU un-

derhandlar som bäst med drygt ett-hundra länder om regionala och bilaterala handelsavtal. De fattiga ländernas förhandlingsposition är svag: eftersom de är delade i smågrupper kan de inte dra nytta av varandras kunskande eller kollektiva styrka.

Splittringen gagnar inte heller de småländer som är rikare. Det lönar

sig för Finland att verka för multilateralism genom att uppmuntra EU till smidighet i de internationella underhandlingarna. Finland kan också vara aktivt genom att framföra realistiska och konkreta initiativ då toppmötena förbereds. Onödigt ofta har vårt land vid toppmötena nöjt sig med att upprepa vackra principer och gamla löften.

FINLANDS REGERING OCH RIKSDAG MÅSTE:

- ▶ arbeta för att legalt bindande multilaterala klimat-, skatte-, företagsansvars- och handelsavtal ingås samt att avtalet om utvecklingssamarbetets resultat genomförs.

▶ **NÄRMARE UPPGIFTER – PÅ FINSKA – OM DET HÄR VALPAKETETS TEMAN FÅR DU PÅ ADRESSEN www.kepa.fi/vaalit-2011**

SERVICECENTRALEN FÖR
UTVECKLINGSSAMARBETE

Det här valpaketet har sammanställts av Servicecentralen för utvecklingssamarbete KEPA rf. Det är en organisation för samarbete mellan sammanslutningar samt för opinionsbildning och service. KEPAs syfte är att sporra finländarna till gemensamt arbete för en rättvis värld genom att påverka de utarmade strukturer som alstrar och upprätthåller fattigdomen.

KEPA, som är partipolitiskt och religiöst obunden, grundades år 1985. Organisationen omfattar cirka 290 medlemsorganisationer som följer utvecklingspolitiken eller ägnar sig åt utvecklingssamarbete. KEPAs verksamhet får stöd av utrikesministeriets anslag för utvecklingssamarbete.

KÄLLOR

SKATTEINTÄKTER FÖR FINLAND OCH DE FATTIGASTE LÄNDERNA

- ▶ Global Financial Integrity (2010). Illicit financial flows from Africa: Hidden resource for development
- ▶ Global Financial Integrity/Dev Kar och Devon Cartwright-Smith (2009). Illicit financial flows from developing countries 2002–2006
- ▶ Health Poverty Action and Stamp Out Poverty/Daiana Betler (2010). Raising revenue: a review of financial transaction taxes throughout the world
- ▶ Hirvonen, Markku och Pekka Lith och Risto Waden (2010). Suomen kansainvälistyvä harmaa talous
- ▶ Kapoor, Sony (2010). Financial Transaction Taxes – Burden Sharing to finance the costs of the bailouts
- ▶ Kepa / Henri Purje, Matti Ylönen och Pasi Nokelainen (2009). Laiton pääomapako kehitysmaista – ”kehitysapua” köyhiltä rikkaille
- ▶ Robin Hood Tax Campaign (2010). 350 economists call for a financial transaction tax
- ▶ Schulmeister, Stephan (2010). Boom-Bust Cycles and Trading Practices in Asset Markets, the Real Economy and the Effects of a Financial Transaction Tax
- ▶ Schulmeister, Stephan (2009). A General Financial Transaction Tax: A Short Cut of the Pros, the Cons and a Proposal
- ▶ Tax Justice Network (2008). Country-by-country reporting: How to Make Multinational Companies More Transparent
- ▶ Tax Justice Network (2009). Tax Information Exchange Agreements

KÄLLOR TILL DEN GRAFISKA FRAMSTÄLLNINGEN AV FINANSEKONOMIN

- ▶ BIS Triennial Central Bank Survey of Foreign Exchange and Derivates Market Activity in 2007
- ▶ BIS Statistics on exchange traded derivatives
- ▶ The World Bank. Key Development Indicators
- ▶ OECD Query Wizard for International Development Statistics
- ▶ WTO (2009). International Trade Statistics
- ▶ World Federation of Exchanges

ARBETE OCH UTKOMST

- ▶ Finnwatch / Eeva Simola och Jon Ewing (2009). Kaukomailta kotikatuun – Katukansistojen valmistus, ostot ja eettisyys
- ▶ Finnwatch / Outi Moilala (2010). Ostoja etelästä ja hikipajoista: Kotimaisten vaate- ja urheiluyritysten sosiaalinen ja ympäristövastuu
- ▶ Kepa / Tytti Nahi och Esa Salminen (2008). Ruokaa ja rauhaa reilulla kauppapolitiikalla
- ▶ OECD (2001). Guidelines for multilateral enterprises
- ▶ Taloustutkimus (2008a), Gallup beställd av Kepa, kan laddas ner på adressen www.kepa.fi/toimittajille/pdf/julkisethankinnatgallup.pdf
- ▶ Taloustutkimus (2008b), Gallup beställd av Kepa, kan laddas ner på adressen www.kepa.fi/toimittajille/pdf/maataloustukigallup.pdf
- ▶ Arbets- och näringsministeriet / Eeva Simola, Päivi Pöyhönen, Outi Moilala och Kristoffer Wilen (2010). Julkisen vallan CSR-järjestelmä eri maissa
- ▶ Arbets- och näringsministeriet / Marjatta Jutila (2008). Yritysten vastuullisuuden edistäminen. Selvitys kansainvälisistä julkisen hallinnon toimenpiteistä ja hyvistä käytännöistä.
- ▶ Utrikesministeriet / Merja Pentikäinen (2009). Yritystoiminta ja ihmisoikeudet

- ▶ UN Business & Human Rights Resource Centre/John Ruggie (2008). Protect, respect and remedy: a framework for business and human rights

UTVECKLINGSSAMARBETE ÄR EN INVESTERING I TRYGGHET

- ▶ Aid Watch (2010). Penalty Against Poverty. More and Better EU Aid Can Score Millennium Development Goals
- ▶ Kepa / Esa Salminen, Kirsi Salonen, Miia Toikka (2010). Kehitysyhteistyö nyt
- ▶ OECD (2007). DAC Peer Review Finland
- ▶ Taloustutkimus (2010). Ulkoasiainministeriön teettämä Kehitysyhteistyön mielipidemittaus 2010
- ▶ UM (2008). Evaluaatio. Läpileikkaavat teemat Suomen kehitysyhteistyössä
- ▶ UNDP (2010). What Will it Take to Achieve the Millennium Development Goals? An International Assessment.
- ▶ Statens revisionsverk (2010). Täydentävyys kehitysyhteistyössä
- ▶ Statens revisionsverk (2008). Kehitysyhteistyön läpileikkaavat tavoitteet
- ▶ Wider/C. Arndt, S. Jones and F. Tarp (2009). Aid and Growth: Have We Come Full Circle?

FÖR EN RÄTTVIS KLIMATPOLITIK

- ▶ Burke, Marshall B., Edward Miguel et al (2009). Warming increases the risk of civil war in Africa
- ▶ Global Footprint Network (2009). Ecological Footprint Atlas 2009
- ▶ Hallding, Karl, Guoyi Han and Marie Olsson (2009). A Balancing Act: China's Role in Climate Change
- ▶ Kepa / Tuuli Kaskinen, Olli Alanen, Aleks Neuvonen, Pirkka Åman (2009). Ei kehitystä ilman ilmastoa – Ilmasto- ja kehityspolitiikan leikkauspisteet
- ▶ Kepa och Into / Outi Hakkarainen och Mira Käkönen (2010). Kenen ilmasto?
- ▶ OECD och FAO (2010). Agricultural Outlook 2010–2019
- ▶ The World Bank (2009). World Development Report 2010
- ▶ Stern, Nicholas (2006). The Economics of Climate Change: The Stern Review
- ▶ Tilastokeskus / Olli Savela (2009). Hyvinvointia ei voi mitata yhdellä luvulla
- ▶ Tilastokeskus / Jukka Hoffrén och Hanna Rättö (2009). GPI hinnoittelee taloudellisen hyvinvoinnin
- ▶ UNEP (2009). Assessing Biofuels: Towards Sustainable Production and Use of Resources
- ▶ www.degrowthfinland.fi
- ▶ www.polttavakysymys.fi

Rapportserie nr 109

ISSN: 1236-4797

ISBN: 978-952-200-167-2 (HÄFT.)

ISBN: 978-952-200-168-9 (PDF)

Grafisk planering: Suvi Savolainen

Översättning till svenska: Christel Nyman ©

Utgivare: Servicecentralen för utvecklingssamarbete KEPA

Publicering: oktober 2010

Tryckeri: Miktor, tryckt på 100 % returpapper

80%

0,7%

110 000 000€
+2^c

SVARA PÅ VALTESTET

0.05%

18

FINLAND LEVER INTE I ETT VAKUUM – OCH VÄLJARNA VET DET.
TALA OM FÖR DEM ATT DU SER SAMBANDET MELLAN DE
INHEMSKA OCH DE GLOBALA UTMANINGARNA:

SVARA PÅ VALTESTET PÅ ADRESS

www.vaalikone2011.fi

VALTESTET OMFATTAR 18 FRÅGOR DELS OM DET HÄR
VALPAKETETS TEMAN, DELS OM RYSSLAND, NATO, FINLANDS
MELLANÖSTERNPOLITIK ETC. VALTESTET ÖPPNAS FÖR
VÄLJARNA I BÖRJAN AV ÅR 2011.